

# Zakaj se je na Mirni zataknilo?

O potrebi dopolnilnega proračunskega prispevka, ki ga je po zborih volivcev predpisal ObLO trebanjske komune, so v tovarni šivalnih strojev na Mirni vse premalo razpravljali. Zato se je zataknilo. Do tega je najbrž prišlo tudi zategadelj, ker so že volivci na Mirni in v Mokronogu dopolnilni prispevek odklonili kot nesprijemljiv za njihove pogoje. Proti sta glasovala na seji ObLO tudi dva odbornika (od šestih) iz teh krajev. Ker pa je odlok kljub temu začel veljati in so ga sprejeli (po zakonu) ne glede na to, kako so glasovali volivci na Mirni in v Mokronogu, bi bilo nujno, da bi vodilni v pod-

jetju delavcem pravočasno in točno pojasnili spremembe. Toda ker pri tem ni prevladovala razsodnost, ampak zakoreninjena birokratska miselnost, da o tem »ni vredno razpravljati pred delavci« in »da tako mora biti, ne glede na to, kaj pravijo proizvajalci«, se je trdnost do zdaj veljavnih načel v podjetju močno razrahljala. Hkrati so se odprle zaklopke, ki so tako dolgo onemogočale delavcem, da bi zvedeli, kaj se govori in dogaja v »ožjih krogih«.

Da so se zaklopke odprle, je razumljivo; treba je bilo čakati samo na povod. Predpis odloka ObLO o dopolnilnem proračunskem prispevku, ki ga je že prej

prinesel Uradni vestnik novomeškega okraja, so s suho pripombo, da »plača prispevek vsak delavec sam«, v sredo, 9. avgusta, razbesili najprej v kovinskem oddelku tovarne šivalnih strojev, v mizar-skem oddelku pa naslednji dan pet minut pred pričetkom dela. Povod je bil tu. V kolektivu mizar-skega oddelka so kmalu zastutili, da »nekaj ni v redu« in so zahtevali, naj se skliče sestanek, kjer naj se stvar razjasni. Predsednik delavskega sveta in računovodja sta sicer tolmačila, kakor sta znala, toda s tem delavci niso bili zadovoljni. Delavci so začeli sami zborovati. Zahtevali so občinske može, Sekretar občinskega komiteja ZK in podpredsednik ObLO iz Trebnjega sta potem res prišla na Mirno. Ko so delavci zvedeli, da sta se namesto z njimi dogovarjala z upravo, so še enkrat zahtevali, da jih obiščeta, a spet zaman.

Kasneje so hoteli vprašanje razmer v podjetju rešiti na sestanku izvršnega odbora sindikalne podružnice, ki pa se od občnega zbora letos v marcu še ni sestala! Poskusila je tudi osnovna organizacija ZK. Šele v soboto, 12. avgusta, je bil sklican množični sestanek, ki so se ga udeležili tudi predstavniki občinskih in okrajnih političnih organizacij. Delavci so šele takrat zvedeli, da se dopolnilni proračunski prispevek ne plača od celotnega osebnega dohodka, marveč le kot del iz proračunskega prispevka. Pri tem jim je bilo pojas-

njeno, da se bodo ta sredstva porabila za gradnjo nove šole v Trebnjem.

Sobotni sestanek pa je razkril še nekaj, namreč, kako daleč lahko privedejo le prevelike razlike v osebnih dohodkih. Pri tem delavci nikakor niso »hoteli« razumeti, da ima inženir veliko odgovornost in za toliko in toliko večjo plačo od njih, on pa je menil, da njemu že ne bodo plače »določevali« delavci. Take izjave od vodilnega uslužbenca in celo predsednika delavskega sveta ne bi pričakovali. Pa tudi več drugih primerov kaže, kako nujno je bilo, da se je stvar premaknila. Ko je n. pr. neki delavec vprašal, na čigav račun so pili na Otočcu nekateri člani kolektiva, so mu zagrozili z disciplinskim sodiščem, postopka pa niso dokončali, saj bi bilo to danes le prehujo. In spet: če se je kdo zanimal za razmere v podjetju, o

(Nadaljevanje na 3. strani)

## 100 mopedov za delavce tovarne celuloze

V kratkem bodo nabavili 100 mopedov za delavce Tovarne celuloze in papirja v Vidmu-Krškem. Komunalna banka je tovarni kot tretjemu poroku odobrila posojilo. Cena mopedov bo 5 odst. nižja od prodajne cene v trgovini. Lastniki mopedov bodo mesečne obroke odplačevali pri komunalni banki. Te ugodnosti so se zlasti poslužili delavci, ki se sedaj vozijo na delo s kolesom.

## UMRL JE VELIK UMETNIK IN DOBER ČLOVEK

V četrtek, 17. avgusta 1961, je v slovenskem kulturnem življenju in ustvarjanju zavezala strašna rana: v daljnem Kirchenheimu na Württenberškem je nenadoma umrl JAKOB SAVINSEK, akademski kipar in eden najpomembnejših sodobnih umetnostnih ustvarjalcev pri Slovencih. V najvišjem zagonu umetniškega dela mu je omahnila roka. Kladivo in dleto, ki ju je vodil njegov vedno nemirni in vedno snujoči duh k novemu oblikovanju idej, ki so mu viharile dušo, sta nečisto in brez haska obležala ob njegovi kamniti plastiki. Ki ne bo nikoli več izoblikovana. Komaj devetindeset let je štela njegova mladost in njegovo v bogato polnost zoreče življenjsko obdobje, v katerem bi Slovencem nedvomno bilo ustvarjenih še dosti visoko kvalitivnih umetnin.

Novo mesto in Dolenjska sta umrlemu umetniku dolžna veliko hvaležnost. Vse, kar danes v našem mestu polnovredno umetniškega kiparskega dela je, vsi spomeniki od Vrat preko Glavnega trga do Zabje vasi, so njegovo delo. Naša knjižnica in muzej hrani tla nekaj njegovih umetnin. Oton Zupančič je v njegovi upodobitvi spet na Vinici, v svojem rojstnem kraju. Kvasica, Gričlje ter Vranoviči v Beli krajini so samo predstraže monumentalnega spomenika belokranjskim borcem na Gričku pri Črnomlju. Jakob Savinšek, ki mu življenje ni bilo z rožami postlano in ki sta mu blela zavist in vseh vrst poniž-

vost grenila življenje in trgala srce, je prav v Črnomlju z reliefom na Domu ljudske prosvete in s spomenikom na Gričku ustvaril najlepše, kar je poleg spomenika v Celju bilo pri Slovencih ustvarjenega in postavljeneega v spomin ve-



likih dni osvobodilnega boja in spomini vseh, ki so dali kri in življenje za svobodo.

Ta sijajni duh, ta neumorni ustvarjalec in preprosti ter srčno dobri človek se nam je utrnul za vedno. Njegova stvaritev na Gričku pa bo sijala v žaru dneva in blestenju mesečine kot njegov zadnji krik in zadnja bolečina ter pričala nam in bodočim o velikem sodobnem slovenskem umetniku-kiparju, ki je bil tako nenadoma iztrgan iz srca slovenske kulture. JANKO JARC

## Še je čas za jesensko pogodbeno setev

Priloge za zasnove setev so v obdobju Okrajna gozdarska zbornica v zavodnem mestu je v ta namen s predstavniki kmetijskih organizacij. Tudi kmetijske zadruge so že pripravile tiskovine oziroma prijavnice za pogodbeno sodelovanje.

Pogodbeno proizvodnja bo letos zajela 3626 ha zemljišč, zlasti za setev pšenice. Od kakovostnih priprav, zadostne nabave umetnih gnojil in odobre strojne obdelave pa bo odvisen pridelek naslednjega leta, ko bo treba k združnemu sodelovanju pritegniti še več samostojnih gospodarstev. Čas za prijavljanje pogodbenega sodelovanja je sorazmerno kratek, saj bo treba zemljo za setev pripravljati že v prvi polovici septembra. Prav bi bilo, da bi od 25. avgusta do 10. septembra, nedoknadili zamujeno in k pogodbenemu pridelovanju pritegnili se vse, ki so doslej oklevali. Zato bi bila naloga strokovnjakov kmetijskih organizacij, da bi v teh dneh obiskali mnoga gospodarstva in da bi samostojne pridelovalce še enkrat seznanili s prednostmi pogodbene proizvodnje. Nekateri kmetijski za-



Ivanka iz brežiške KZ pri vsakdanjem delu

## V spomin II. liške proletarske brigade

V soboto in nedeljo, 19. in 20. avgusta, je novomeški garnizon proslavil 19-letnico ustanovitve II. liške proletarske brigade. Na družabnem večeru v Domu JLA so peči pevci nekaterih hrvaških kulturno-umetniških skupin.

## Koliko bo zaslužila Ivanka iz zadruge

Zapis iz brežiške kmetijske zadruge — Administratorka v ekonomski enoti in njen delež v dohodku KZ

Glavno administratorko v brežiški kmetijski zadrugi tovarišico Ivanka Vogrež sem spoznal pravzaprav po naključju, ko sem čakal upravnik. Beseda je dala besedo in tako sva prešla od besedičenja o vremenu k pomenku o njenih osebnih dohodkih. Omemba, da je nagrajevana po učinku, me je pritegnila, da sem zvedel še naprej in brskal za podrobnostmi. Na pomoč je priskočil še predsednik sindikalne podružnice in sekretar brežiške kmetijske zadruge tovariš Maks Toplišek.

Takoj po izvolitvi novih organov upravljanja, marca letos, so se v zadrugi

lotili intenzivnega dela na pripravah za nov, spodbudnejši način razdeljevanja osebnih dohodkov. Hkrati pa so pripravljali še decentralizacijo delavskega samoupravljanja. Tako so zadrugo v začetku aprila razdelili na 23 ekonomskih enot, nekatere ekonomske enote pa še podrobneje na 17 obračunskih enot. Hkrati so ustanovili 14 poslovnih enot in izvolili 14 obratnih delavskih svetov. Bralcu morda ne bo razumljivo, zakaj 23 ekonomskih in le 14 poslovnih enot. Zato naj precej povem, da so sorodne ekonomske enote, ki so po značaju dela tesno povezane ena z drugo.

zdržili v eno poslovno enoto. Tako n. pr. združuje ena poslovna enota kar tri ekonomske enote, in sicer: mehanično delavnico, težko mehanizacijo in transport.

### SE DECENTRALIZIRATI...

Praksa je pokazala, da je treba nekatere obrate še decentralizirati. Zato so ta mesec ustanovili še tri ekonomske in tri poslovne enote, izvolili pa bodo tudi tri nove obratne delavske svete. Gre namreč za posestva v izgradnji v Cerkljah ob Krki, v Globokem in v Selih pri Dobravci. Poprej so bila namreč ta posestva vključena v področne uprave,

kar pa ni bilo najbolje. Tako imajo zdaj v brežiški kmetijski zadrugi 26 ekonomskih, 17 obračunskih in 17 poslovnih enot ter 17 obratnih delavskih svetov in pet področnih uprav. Za slednje pravkar pripravljajo še izvolitev področnih združnih svetov, ki bodo šteli 11 do 19 članov.

Naj omenim še eno posebnost, ki smo jo zasledili v Brežicah. Vzporedno z združnim svetom imajo še centralni delav-

(Nadaljevanje na 3. strani)

## VREME

Od 24. avgusta do 3. septembra: Okrog 24. avgusta in okrog 3. septembra padavine, v ostalem lepo vreme.

Pogled na del množice na nedeljskem slovenskih poštovnih poslovanju na Črnomaljske pošte. Več o tem berite na 7. strani













